Andrzej Mroczek

Edukacja antyterrorystyczna w wymiarze lokalnym na przykładzie miasta Wrocław[1]

Pomocne przy próbie określenia, jakie są największe zagrożenia dla bezpieczeństwa mieszkańców danego regionu, są policyjne statystyki. Analizy takich właśnie statystyk pokazały, że dla mieszkańców Wrocławia, jednym z takich możliwych zagrożeń jest właśnie terroryzm – który może przyjąć postać fałszywych alarmów dotyczących podłożenia ładunków wybuchowych w różnych instytucjach, różnego rodzaju katastrof spowodowanych atakami terrorystycznymi, skażenia środkami toksycznymi. Władze Wrocławia, mając na celu poprawę stanu bezpieczeństwa, realizują od roku 2001, przewidziane strategie, ujęte w dokumentach:

Program Poprawy Bezpieczeństwa We Wrocławiu w latach 2001 – 2004, Program Poprawy Bezpieczeństwa We Wrocławiu w latach 2005 – 2008, Program Poprawy Bezpieczeństwa We Wrocławiu w latach 2009 – 2012. Różnego rodzaju działania, podejmowane w ramach tych programów, były, są i będą miały na celu realizowane w sposób ciągły zadania przez instytucje, takie jak: Straż Miejska Wrocławia, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, Ochotnicza Straż Pożarna, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Komenda Miejska Policji, jednostki ratownictwa wodnego oraz inne organizacje realizujące w swych założeniach poprawę bezpieczeństwa mieszkańców Wrocławia. Podczas trwania pierwszego z programów utworzone zostało Centrum Zarządzania Kryzysowego, jako instytucja, której głównym celem jest szybka reakcja w wypadku wystąpienia nagłego zagrożenia, jak najszybsza pomoc z wykorzystaniem sił potrzebnych do prowadzenia akcji ratunkowych.

Z punktu widzenia zapobiegania atakom terrorystycznym i edukacji antyterrorystycznej w dokumencie ***Program Poprawy Bezpieczeństwa We Wrocławiu w latach 2001 – 2004*** kwestiami związanymi z poprawą bezpieczeństwa w tym zakresie było, przede wszystkim, utworzenie Centrum Zarządzania Kryzysowego. Władze Wrocławia zauważyły, bowiem, że dużym problemem w wypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej był

[1] Analizę opracowano na podstawie informacji Urzędu Miasta we Wrocławiu.

brak instytucji, która pozwoliłaby na koordynację działania różnych służb, podczas sytuacji zagrożenia. Zauważono, że w mieście potrzeba organizacji, która pozwoli na szybką kalkulację środków i sił, potrzebnych do działań w sytuacji kryzysowej. Przyjęte zostały założenia dotyczące powszechnego systemu ochrony ludności, który zakładał między innymi oparcie systemu ratownictwa o służby profesjonalne, przy włączeniu do systemu społecznych instytucji i organizacji oraz zapewnienie potrzebnych instrumentów prawnych, do działania takiego systemu. W razie wystąpienia sytuacji kryzysowej CZK stanowi zaplecze Zespołu Reagowania Kryzysowego.

W programie wielokrotnie podkreślono, że tylko współpraca pozwala prawidłowo zareagować na sytuację zagrożenia. Szybka reakcja w takim wypadku wymaga koordynacji działań, zapewnienia odpowiedniego sprzętu, wprowadzenia jak najnowocześniejszych rozwiązań komunikacyjnych, wyposażenia instytucji w specjalistyczny, nowoczesny sprzęt. Przykładem takiego działania było wprowadzenie nowoczesnego systemu łączności trankingowej w standardzie TETRA, który pozwala na integrację użytkowników oraz stosowanych systemów telekomunikacyjnych z informatycznymi.

Nie można w tym momencie nie wspomnieć o roli, jaką w takich działaniach odgrywają różnego rodzaju media. W pierwszym z realizowanych we Wrocławiu ***Programów…*** znalazły się zapisy odnoszące się do roli mediów w sytuacji zagrożenia. Jak zauważyły władze Wrocławia, tylko odpowiednio przygotowane do tego media oraz prawidłowo przygotowana współpraca z nimi mogą pomóc w zapewnieniu bezpieczeństwa społeczeństwu. Podstawowym założeniem stało się aktywne uczestnictwo mediów w oddziaływaniu na mieszkańców Wrocławia, polegające na uświadamianiu istniejących zagrożeń, nauce sposobów postępowaniu w wypadku wystąpienia zagrożeń, zapoznanie z istniejącymi procedurami. Realizacja tego programu wchodzi w zakres ***Strategii Wrocław 2000 Plus.***

Jednym z czynników wpływających na wystąpienie zagrożenia nadzwyczajnego jest, w wypadku Wrocławia, atak terrorystyczny polegający na podłożeniu ładunków materiału wybuchowego. W celu zapewnienia jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa, miasto stara się informować swoich obywateli, o możliwości wystąpienia sytuacji zagrożenia. Za pomocą np. ulotek informacyjnych stara się dotrzeć z przekazem dotyczącym procedur postępowania w sytuacji zagrożenia. Edukacja w tym zakresie pozwala chociaż częściowo uniknąć chaosu, który zawsze związany jest z tego rodzaju sytuacją.

Kolejny ***Program Poprawy Bezpieczeństwa We Wrocławiu w latach 2005 – 2008,*** dążył do zapewnienia możliwości różnego rodzaju sił, w celu zapewnienia ludności Wrocławia bezpieczeństwa. Za główne cele, mające wpłynąć na poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego uznano:

- Przeprowadzanie dalszych akcji edukacyjnych informujących społeczeństwo o zagrożeniach, promowanie współpracy pomiędzy mieszkańcami Wrocławia, a instytucjami; wspólne działania prewencyjne.
- Budowanie wspólnej odpowiedzialności za bezpieczeństwo.
- Spójne zarządzanie w sytuacji kryzysowej.
- Poprawę sprawności reagowania w sytuacji zagrożenia.
- Powszechną edukację, mającą na celu kształtowanie postaw obywatelskich.

W kontekście walki z terroryzmem i edukacji antyterrorystycznej wdrażano programy: programy osiedlowe, poprawy bezpieczeństwa w okolicach dużych centrów handlowych, uświadamiania i przeciwdziałania zagrożeniom związanym z działaniem sekt, doskonalenia zawodowego dla funkcjonariuszy służb mundurowych, poprawy porządku publicznego, przygotowania miasta na wypadek zagrożeń nadzwyczajnych.

Programy związane z działaniami edukacyjnymi (osiedlowy, bezpieczeństwo w centrach handlowych, działanie sekt) miały między innymi zwrócić uwagę ludności na wspólną odpowiedzialność za bezpieczeństwo miasta. Dzięki pogłębieniu relacji pomiędzy mieszkańcami, a służbami, możliwa była lepsza współpraca pomiędzy nimi. Uświadomienie zagrożeń związanych z działalnością sekt nie było bezpośrednio związane z edukacją antyterrorystyczną. Należy jednak pamiętać, że sekty są miejscem, gdzie organizacje terrorystyczne werbują swoich członków, dlatego edukacja w tym zakresie wpływa częściowo związana z edukacją antyterrorystyczną.

Najwięcej wspólnego z walką z terroryzmem miał program przygotowania miasta na wypadek zagrożeń nadzwyczajnych. Miał on na celu kompleksowe przygotowanie miasta na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej, minimalizacji jej skutków oraz usuwania jej skutków. Programy te realizowane były poprzez podjęcie określonych działań, takich jak: kolportaż materiałów prewencyjnych, wprowadzenie monitoringu w określone miejsca miasta, obywatelskie patrole osiedlowe, szkolenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy, rozbudowę Centrum Zarządzania Kryzysowego, logistyczne i materiałowo – techniczne zabezpieczenie miasta na wypadek wystąpienia zdarzeń nadzwyczajnych, zakup oraz

modernizację sprzętu potrzebnego do działań ratowniczych Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego.

Kolejny ***Program Poprawy Bezpieczeństwa We Wrocławiu w latach 2009 – 2012,*** obejmuje plany władz Wrocławia, których celem jest dalsze budowanie bezpieczeństwa mieszkańców Wrocławia. W edukacji i działaniach antyterrorystycznych najważniejszymi celami, jakie sobie postawiono, jest: poprawa bezpieczeństwa w miejscach szczególnie zagrożonych wystąpieniem negatywnych zjawisk, przygotowanie miasta na wypadek zagrożeń, akcje informujące o możliwych zagrożeniach, zaopatrzenie służb w niezbędny sprzęt, potrzebny w akcjach ratowniczych; przygotowanie i zapewnienie bezpieczeństwa podczas organizacji EURO 2012; wszystkie inne działania mające na celu poprawę stanu bezpieczeństwa. Działania, jakie będą podejmowane w tym zakresie, mają obejmować dalszy kolportaż materiałów informacyjnych, budowę zaufania do służb publicznych; zapewnienie bezpieczeństwa na terenie imprez masowych i zgromadzeń (które często stają się celem ataków terrorystycznych); wsparcie służb i instytucji działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa, podnoszenie kwalifikacji zawodowych dla funkcjonariuszy służb mundurowych; doposażenie w niezbędny sprzęt specjalistyczny.

W 2012 roku Polska będzie jednym ze współorganizatorów Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej – EURO 2012. jednym z miast – organizatorów będzie Wrocław. ***W Programie … na lata 2009 – 2012*** znalazły się również zapisy dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom tej imprezy. Działania te mają obejmować swym zakresem: stworzenie harmonogramu i zorganizowanie prawidłowej współpracy służb i instytucji miejskich mających wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców Wrocławia; zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa sanitarnego; zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa komunikacyjnego.

Władze Wrocławia wydają się zdawać sobie sprawę z zagrożeń, jakie wynikają z tego zjawiska, jak również z konieczności wprowadzania elementów edukacji antyterrorystycznej. Oprócz akcji czysto informacyjnych, polegających np. na kolportażu ulotek informujących o rodzaju postępowania, jakie należy podjąć podczas sytuacji zagrożenia, podejmuje również akcje innego rodzaju. W ramach realizowanych w kolejnych latach ***Programów Poprawy Bezpieczeństwa We Wrocławiu*** władze Wrocławia przyjęły sobie za cel stopniowa poprawę szeroko rozumianego bezpieczeństwa swoich obywateli. Podczas lektury tych programów

wyraźnie widać, że władze te rozumieją potrzebę wspólnego działania, zarówno ze strony służb publicznych, organizacji pozarządowych, jak i samych obywateli.

Chociaż Polska nie wydaje się być głównym celem ataków terrorystycznych, nie oznacza to, że takie zdarzenie nie mogłoby się zdarzyć. Każdy kraj, który uczestniczy w akcjach międzynarodowych, oprócz realizacji przy tej okazji szczytnych celów, może zwrócić na siebie uwagę różnego rodzaju organizacji terrorystycznych. Ponieważ wpisane są one na stałe do życia publicznego, jedną z możliwych dróg obrony przed terroryzmem jest, oprócz działań podejmowanych przez służby państwowe i pozarządowe, umiejętna edukacja obywateli.